

The logo consists of a large orange square. Inside the square, the letters 'msu' are written in a bold, white, lowercase sans-serif font. Below 'msu', the words 'od doma' are written in a white, lowercase, italicized sans-serif font.

msu

od doma

Upoznajte dvoje iznimnih umjetnika: MARINA TARTAGLIU i SANJU IVEKOVIĆ, koji su na različit način i u različitim medijima promišljali identitet i pritom koristili ljudsko lice. Njihove ideje neka vam posluže kao inspiracija. Prijedlog kako to možete učiniti pročitajte u nastavku. Radujemo se vašim radovima koje šaljite na naš e-mail: edukacija@msu.hr.

*Edukativni materijali i tekstovi preuzeti su iz literature MSU-a.

MARINO TARTAGLIA

Marino Tartaglia (1894.-1984.) bio je hrvatski slikar i likovni pedagog, dugogodišnji profesor na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu.

Rođen je u Zagrebu, osnovnu školu i realku završio je u Splitu, a u Zagrebu završava *Graditeljsku stručnu školu*. Potom odlazi u Italiju u Firencu, potom u Rim, gdje se 1913. godine upisuje na *Instituto Superiore di Belle Arti*. „Studirajući slikarstvo agilno prati događanja na umjetničkoj sceni, družeći se s avangardnim umjetnicima i kritičarima.“¹

MARINO TARTAGLIA: AUTOPORTRET, 1917.

Slika je prvi put izložena 1918. na izložbi *Mostra d'arte indipendente* u Galeriji *L'Epoca* u Rimu, na kojoj su bila zastupljena i djela danas slavnih slikara poput De Chirica, Carràa i Prampolina.²

---

¹ Vinterhalter, J. *Marino Tartaglia*. // *Akcenti : zbirke u pokretu*. / urednica Nada Beroš- Zagreb : Muzej suvremene umjetnosti, 2009. Str. 120.

² Isto.

„*Autoportret* potom izlaže na šestoj izložbi Proljetnog salona u Zagrebu 1919. Upravo se na izložbama Proljetnog salona, između 1919. i 1921. godine, ekspresionizam afirmirao kao jedan od avangardnih pokreta 20.stoljeća. Tartaglin *Autoportret* se u zagrebačkom likovnom krugu prepoznaje kao neuobičajeno smion i inovativan slikarski postupak te je ocijenjen iznimnim primjerom ekspresionizma u hrvatskom slikarstvu.“³ Dakle, „danas poznati Tartaglin *Autoportret* iz 1917. oslobođen koloritom i groteskom, vrijedna je slika hrvatskog avangardnog slikarstva.“⁴ „Tartaglia primjenjuje – kolorističku modulaciju – odnosno način slikanja pri kojem se privid trodimenzionalnosti postiže izmjenom toplih i hladnih boja jednaka intenziteta. Pritom koristi pastozni namaz, dakle deblji namaz boje. Njegovi rani radovi izrazito su ekspresionistički, s oslanjanjem na fovizam. Kasnije se oslanja na Cezannea, obris se učvršćuje, a koloristiku modulaciju zamjenjuje tonska modelacija. Krajem 1920-ih njegovo slikarstvo postaje plošno, slobodno, a boje postaju življe, ali i svjetlije. Sve više za svoje motive odabire interijere i mrtve prirode, a slike odišu svježinom i vedrinom.“⁵

„Na izložbi *Kradljivci vremena – reloaded*, koja je održana u MSU, a koju su kao drugi dio istoimenog dvogodišnjeg istraživačko-kustoskog projekta, osmislile Jasminka Babić iz splitske Galerije umjetnina i Leila Topić iz zagrebačkog Muzeja suvremene umjetnosti, povezujući zbirke ovih institucija kroz tematski okvir: *vrijeme* u umjetničkim praksama mogli smo vidjeti rad Marina Tartaglie koji preispituje osobnu slikarsku povijest kroz seriju autoportreta, sagledavajući kako je vrijeme od gotovo pedeset godina utjecalo na njegov umjetnički izričaj.“⁶

---

³ Isto.

⁴ Srnić, V. *Kulturno povijesna baština*, udžbenik za 3.razred srednje ugostiteljske škole, Zagreb : Školska knjiga, 2006. Str.77

⁵ *Likovna umjetnost 4*, udžbenik za 4. razred srednjih škola s četverogodišnjim programom, Zagreb : Alfa, 2016. Str.113

⁶ Preuzeto iz <https://vizkultura.hr/112-minuta-spretno-ukradenog-vremena/>

SANJA IVEKOVIĆ

Sanja Iveković rođena je 1949. godine u Zagrebu. Od 1968. do 1971. godine studirala je na zagrebačkoj Akademiji likovnih umjetnosti. Izlagala je diljem svijeta, a radovi joj se nalaze u mnogim svjetskim muzejima i kolekcijama suvremene umjetnosti, između ostalih i u Muzeju suvremene umjetnosti gdje je samostalno izlagala 1976., 1980. i 1998. godine.⁷

Sanja Iveković je jedna od najutjecajnijih feminističkih umjetnica i aktivistica u Europi i svijetu. Korištenjem različitih medija (videa, performansa, instalacija, ne-umjetničkih medija poput novinskih oglasa, razglednica, plakata), Iveković se od samih početaka bavi problematiziranjem mehanizama društvene konstrukcije identiteta, s naglaskom na ženski identitet koji je oduvijek bio podložnijim društvenim očekivanjima i stereotipima.⁸ Seriju projekata pod nazivom *Ženska kuća* umjetnica je započela 1998., realiziravši ih u desetak zemalja.

SANJA IVEKOVIĆ: ŽENSKA KUĆA, 1998. - 2002.

U *Ženskoj kući* umjetnica tematizira obiteljsko nasilje kao globalni problem koji jednako postoji u visoko razvijenim demokracijama (Luxemburg, 1998, Austria, 2002, Italija, 2004), u tranzicijskim zemljama (Slovenija, 2001 ; 2002; Hrvatska , 2002; Crna Gora

⁷ Preuzeto iz: dokumentacije MSU-a; <http://www.msu.hr/#/hr/300038>

⁸ Isto.

2002) i u tradicionalnim sredinama (Tajland, 1999).⁹

Rad *Ženska kuća* (1998. – 2000.) razvijao se u nekoliko faza. U prvom je dijelu održana radionica za zlostavljane žene, nakon čega je umjetnica napravila odljeve glava polaznica radionice. Presentacija rada u svakom je gradu bila drugačija: u Bankogu, rad je prikazan u tradicionalnom paviljonu u parku, dok je u Zagrebu na Trgu Bana Jelačića napravljen tlocrt tada jedinog skloništa za žene, dok su odljevi glava žena bili postavljeni u okolne izloge.¹⁰

INSTALACIJA UMJETNICE SANJE IVEKOVIĆ: ŽENSKA KUĆA - Učenica Opće privatne gimnazije pri posjetu MSU, 2017. godine čita životnu priču zlostavljane žene ispisanu na postamentu na kojem se nalazi sadreni odljev lica navedene žrtve nasilja.

Promatrajući ove prikaze ljudskih lica dolazimo do pitanja granice života i umjetnosti i moguće procesualnosti umjetničkih radova. Marino Tartaglia koristi tradicionalan slikarski materijal i bavi se konstruiranjem forme lica i kolorističkim odnosima vlastitog lica karikirajući formu, dok Sanja Iveković radeći odljeve glava polaznica radionice kreira umjetničku instalaciju sačinjenu od sadrenih odljeva žena-žrtvi nasilja. Prisjetimo se, umjetnički termin – *instalacija* – označava „intervenciju umjetnika u nekom postojećem prostoru (otvorenom ili zatvorenom) postavljanjem objekata koji nose određenu poruku

⁹ Beroš, N. *Sanja Iveković. // Akcenti : zbirke u pokretu. / urednica Nada Beroš. Zagreb : Muzej suvremene umjetnosti, 2009. Str. 51.*

¹⁰ Preuzeto iz: <http://www.msu.hr/#/hr/300038/>

namijenjenu promatraču.“¹¹

Razmislite sada o vlastitim životnim opredjeljenjima prvenstveno se orijentirajući na probleme života oko vas, međuljudske odnose te vlastita sazrijevanja i oblikovanja identiteta. Razmislite o društvenim problemima koje ste dijagnosticirali, a koje osjećate kao one koji vas se osobito dotiču, a potom ih probajte grafički oblikovati u anonimne, ali javne iskaze. Probajte vaše misli i probleme koje ste osvijestili da se nalaze unutar vaše glave, ovoga puta prenijeti na površinu, površinu vašeg lica, vaše kože – tog vidljivog prijenosnika vašeg unutarnjeg stanja. Pritom možete koristiti tradicionalne, ali i suvremene medije ili ih kombinirati. Neke primjere kako su to učinili polaznici naših radioničkih programa donosimo o nastavku.

¹¹ *Likovna umjetnost 1*, udžbenik za 1. razred srednjih škola s dvogodišnjim i četverogodišnjim programom .Zagreb : Alfa, 2015., Str.108.